

Felhők gyűlnek

TDK Dolgozat

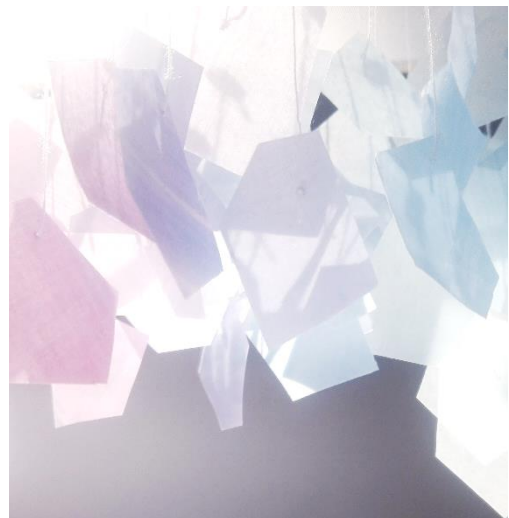
Építészmérnöki Kar 2019 konferencia, Képzőművészeti szekció

Konzulens: Dr. Üveges Gábor (Rajzi- és Formaismereti Tanszék)

Szerző: Madarász Zsuzsa

Felhők. Különlegesen sokszínűek, számos különböző megjelenési formájukkal találkozunk életünk során. Kapcsolódnak az első gyermekkori élményeinkhez, mikor fűben fekvé nézegettük, ki mit lát a hófehér „pamacskok” alakjában. Később a szomorkás, esős hétköznapokat kísérik szürkeségükkel, vagy épp a reményt adó, ragyogó napfelkelték kiegészítői. Kötődnek a romantikus, színpompás naplementékhez, vidám baráti kirándulásokhoz, hirtelen kialakult viharokhoz, és ki tudja még mennyi élményünkhöz.

Az előző tanévben kaptunk egy feladatot, amely során a változás, mozgékony jelenségéről kellett gondolkodnunk, azt valamilyen eszközzel vizuálisan feldolgoznunk. A megadott mottó kapcsán elindultak a gondolataim: hol találkozunk változással, változékonysággal életünk során. Rövidesen a természetben zajló folyamatok, jelenségek, az ott megjelenő elemek jutottak eszembe. Ezekben felfedezhető a változékonyság, rugalmasság, az alkalmazkodás az adott körülményekhez. A természet általános, és igencsak tág témakörét tovább szűkítve, az időjárás, mint variabilis jelenség körvonalazódott a gondolataimban. Innen pedig egy egészen kicsi lépés választott el a felhőktől. A felhők formájára, színárnyalataira, mozgására mondhatjuk, hogy igen változékonny, sokoldalú. Mindemelllett a sokszínűségük - mind formában, mind színárnyalatban - az elmúlt időszakban inspirálóan hatott rám. A munkám előzménye tehát egy modell, amely megjeleníti a felhő formáját és színeit: különböző színű és áttetszőségű kis ötszögek alkotják, melyek már a kisebb fuvallat hatására is mozgásba jönnek, ezáltal a felhő alakja változik.

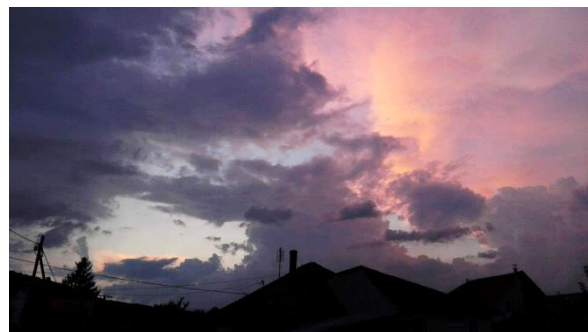

Elképzeltem, hogy ezt a kézbe fogható, kis méretű modellt milyen jó lenne nagy, meghökkentő, szinte élethű méretben megvalósítani. Erre adott lehetőséget a TDK művészeti szekciója. A kis részekből, geometriai formákból álló felhő „kicsiben” jól működött. Valóban lekövette, érezte a felhők finom mozgását, gyorsan változó alakját, színeit, és az áttetszőség, sűrűség különböző mértékét. Elkezdődött egy próbálgatási folyamat, méretekkel, anyagokkal, formákkal: hogy nagyban hogyan fog működni mindez. Mekkora legyen az egész installáció, milyen méretűek és alakúak a kis építőelemek, milyen anyag a legalkalmasabb az elkészítéshez. Az alkotóelemek maradtak a korábbiakhoz hasonló, különböző típusú ötszögek, melyek nagyjából tenyér nagyságúak. Az áttetszőség érdekében fehér színű bőrpauszából készültek. Ezeket különböző magasságban a mennyezetre aggatva kezdett kirajzolódni a felhő első verziója.

Az installáció minden eleme rögzítve van, pedig a munka alapötlete, inspirációja a változás, a mozgás. Ezt szerettem volna megjeleníteni, még hozzá a felhő tényleges mozgásával, melyhez a levegő finom mozgása is elégnek bizonyult.

A felhő így önmagában is érdekes, különleges az alakja, és finom mozgásokat produkál, azonban további cél volt valamilyen kiegészítő megoldást keresni a mottó még erősebb kifejezésére, hogy ne egy egyszerű fehér „pamacss” lógjon a fejünk felett. A felhő elemei egy különleges vetítívászonként is működnek, melyre képeket vetítve tovább színesedik, gazdagodik a látvány, és még inkább vizuálisan kifejezésre kerül az alap gondolat.

Szeretem megörökíteni az igazi felhőket képeken, videófelveteleken. Tényleg lenyűgöznek a színek, formák, mozgások melyeket produkálnak. A meglévő felvételek miatt támadt az ötlet, hogy lehetne „felhőre felhőt” vetíteni. Az első próbavetítésen azonban látszott, hogy a kis ötszögek által létrehozott töredezett felület miatt nem annyira kifejező a látvány, inkább elmosódott színes foltok jelentek meg. Volt egy másik verzió, miszerint éles kontúrral rendelkező, kontrasztos geometriai formákat, vonalakat, pontokat jelenítsünk meg a projektor segítségével. Ezek látványban sokkal inkább meggyőzőek voltak, élesen, szépen kirajzolódott formák jelentek meg, melyek a felületen megtörve még izgalmasabb látványt nyújtottak. Ugyanakkor ezek számomra nem rendelkeztek igazi

jelentéssel, nem illeszkedtek a koncepcióba, a gondolatmenetbe, nem fejezték ki számomra a változást, a változékonyságot, amelyről pedig az egész munka szól.

Egy telefonbeszélgetés következtében jött a következő ötlet, mely végül megvalósításra is került. Egyik barátnőmnek meséltem a munkámról, aki humorosan megjegyezte, hogy az ő arcképét kellene kivetítenem, s akkor biztosan megnyerném a versenyt. A telefonban jót neveltünk rajta, nem vettem komolyan az egészet, ő is viccnek szánta. Viszont érdekes módon, több nap elteltével még mindig foglalkoztatott ez a - számomra először furcsa - gondolat. Arckép, emberi arc. Hiszen, ha valami, az biztosan változik, formálódik, alakul. Mi magunk folyamatosan változunk, a minket érő hatásoknak köszönhetően. Kinyitjuk a fényképalbumot, s rácsodálkozunk: a gyerekek felnőnek, a fiatalok egyre érettebbé válnak, a felnőttek arcára pedig az élet megrajzolja az első ráncokat, melyek az idő haladtával egyre mélyülnek. Mikor ezek tudatosultak bennem, összeállt a végső koncepció.

Tehát van egy természeti jelenségünk, a felhő: gazdag a színvilága, a levegő mozgásával önmaga is mozog, helye, alakja, helyzete folyamatosan változik. Természeti környezetünk egy eleme, amely jól megtestesíti a változást. S emellé párosul a mi emberi voltunk változása. Ezt mi fejezi ki a leginkább, a leglátványosabban? Az arc, az emberi arcok, a saját történeteink. Szembejönnek velünk tekintetek, mosolyok, ráncok, grimaszok, arcok, s észre vesszük a változásokat. Szoktuk is mondani: „kiült az arcára az öröm”, vagy „lerí az arcáról, hogy szomorú”. Arcunk változik egy napon belül, hangulatunknak, érzéseinknek megfelelően. Ugyanakkor, ami számomra még érdekesebb, s néha talán csak a fényképalbum segítségével ismerjük fel: az évek múlása megjelenik az arcunkon. A gyerekek megnőnek, a fiatalok szép lassan felnőtté érnek, a felnőttek pedig haladnak az életükben előre, mígnem észreveszik: elszaladtak az évek, hiszen megjelentek az első ráncok. Ez az egész folyamat, amely minden embert érint, számomra valami különös szépséget rejt magában, mindamellet, hogy olykor drámainak, ijesztőnek is bizonyul.

A munka előrehaladtával, a gondolkodás során felismertem, hogy van kapcsolat a két alappillér: a felhők és az emberi arcok változása között. A saját életemben eddig úgy tapasztaltam, hogy sok kedves, emlékezetes, kalandos, vagy épp átlagos pillanathoz kötődnek valamilyen módon a felhők. Lehet ez épp egy borongós, szomorkás hétköznapi, vagy egy izgalmas vihar, amely szinte egyik pillanatról a másikra színezte szürkére az eget. Egy nehéz hét után, mikor vonatkozás közben csodálom a felhőkön átszűrődő napsugarakat, és örülök, hogy várnak haza, vagy mikor egy kirándulás után azzal nézhetem végig a naplementét - a színes felhők

kíséretében -, akivel mindig a legszívesebben tenném. Talán mindannyiunk életét végigkísérik ilyen vagy ehhez hasonló élmények, ha nem, akkor talán csak kicsit nyitottabb szemmel kell járnunk, és észrevennünk ezeket. Tehát telik az idő, s mi változunk. Az életünk során pedig belebotlunk „felhő-élményekbe”. Van egy másik párhuzam is mely előbbtől kicsit eltérő, és amelyet szavainkban is használunk: „az élet viharai” vagy épp „napos oldala”. Részben ezt is magában foglalja ez az alkotás: viharok jönnek-mennek, s ezekről is mesél egy-egy arc.

Tehát legyenek vetítve emberi arcok, de a következő kérdés az alkotó folyamatban: kinek az arca, milyen arcok? Mindenképp általam ismert, hozzám valamilyen módon kötődő arcokat szerettem volna vizionálni a felhőre vetítve. Erre jó alapanyag volt, egy olyan közösség, melynek magam aktív tagja vagyok gyermekkorom óta, s melyben mindenféle életkorú, nemű és háttérű ember van jelen. Ami közös ebben a csapatban: egy közös érték, a hit. Ennek a közösségnek az arcait használtam fel, akiket ismerek személyesen. Egyesek közülük családtagjaim, mások pedig barátaim, példaképeim. Vannak egészen fiatal, üde tekintetek, és már tapasztaltabb, ráncosabb arcok is. Bizonyos emberek esetében fényképalbum-szerűen megjelennek fiatalkori, gyermekkori képek is, a mai arcuk mellett. Ez is egy kiegészítő eleme

a vetítésnek, érdekes látni egy ember életén, arcán belül a változást. Eleinte úgy terveztem, hogy minden kép fekete-fehéren jelenjen meg. Viszont a próbavetítések során voltak színes képek, amelyek visszaidézték számomra az eredeti kis méretű modell „felhő-színeit”, jót tett egy kis

szín az installációnak. Így amellet döntöttem, hogy egy-egy képnél finom színek is jelenjenek meg. Tovább erősíti az alapgondolatot, illetve segít a töredezett felület ellenére az arcot teljes mértékben felismerni, hogy a vetített képek is mozognak.

Ahogy telnek az évek egyre több tapasztalatot, élményt gyűjtünk: megtapasztalunk szép, napsütötte napokat és viharokat is. Ez egy olyan alapvető rendje az életünknek, amelyet el kell fogadnunk, csak úgy, mint a változékony időjárást, a hirtelen jött esőfelhőket, vagy a változásokat saját arcunkon. Változunk. Ez tény, s a változást megállítani nem tudjuk, legfeljebb lassíthatjuk, fékezhetjük. Viszont ennek ne csak a nehéz, esetleg ijesztő oldalát vegyük észre: lássuk meg a változásban rejlő szépséget, a lehetőségeket. Én a saját életemben úgy tapasztalom, és a korábban említett közösség idősebb, tapasztaltabb tagjainak az életében

is ezt látom: nem kell félnünk, megijednünk a változásoktól. Véleményem szerint, ha van olyan számunkra fontos érték, amelyre tudunk tekinteni, amely meghatározója az életünknek, akkor könnyebben meglátjuk a változás szépségét, szükségességét és rendjét. Egy idő után nem az válik a legfontosabbá, hogy milyen a külsőnk, az arcunk mennyire ráncos, fáradt, vagy épp kisimult és tökéletes, hanem az életünket meghatározó érték ad örömet és élményeket. Mindezt a változások, nehézségek mellett, (vagy annak ellenére) s ez a derű akár az idős arcokon is átragyoghat.

A munkámat a változás, mint jelenség inspirálta. Talán az emberi arc fejezi ki leginkább az ember változását, az idő múlását. Az a változékonyság pedig, amely a felhőkben rejlik, különleges kísérője egész életünknek. Célom, az installációm által vizuálisan kifejezni a változás jelenlétét, valóságát, fontosságát, szépségét, vagy épp drámaiságát egyéni életünkben és környezetünkben. A változás történik, egyfelől ezt el kell fogadnunk. Másrészt meggyőződésem, hogy felfedezhetjük benne a szépet, az értéket. Tegyük ezt, s változzunk bátran!

